

דרך עצב ררוש שלשה ועשרים

ופשיטא דכל זה הוא אף בזמן שאין ישראל עושין רלונו של מקום דאלו בזמן שישראל עושין רלונו מעולם לא זזה שכינה מישראל אף בימי החול וכדלמדין בשוטה אמר רב חסדא קודם שחטאו ישראל היחה שכינה שרויה עם כל אחד ואחד מישראל שנאמר כי ה' אלהיך מתהלך בקרב מחניך :

עוד נקדים דלמדין בפ"ק דמגילה ארשב"ן א"ר יונתן מאי דכתיב ולא קרב זה אל זה כל הלילה באותה שעה בקבו מלאכי השרת לומר שירה לפני הקב"ה ח"ל מעשה ידי טובעים בים ואחס אומרים שירה לפני לומר לך שאין הקב"ה שמת במפלתן של רשעים. ומעשה נבא לכוונת המקון באומרו בלה כל אבירי ה' בקרבי כלומר אפילו בשעה שכלה כל אבירי דיינו בשעה שהרג כל הלדיקים שנקראו בשם אבירים, ה' בקרבי כלומר שהיתה שכינתו שרויה בינינו שהרי אף בשעה שנכנסו עכו"ם להיכל היו הכרובים פניהם איש אל אחיו וזה הוראה על השרת שכינתו בינינו. ועל זה תנוה ואזר שהרי אין לך שעה שאין ישראל עושין רלונו של מקום באותה שעה וא"כ מאי שיהיה דמר הבא אין לך לומר אלא דקרא עלי מועד לשבור בחורי כלומר שחשב יום שגר בחורי כיום טוב ומש"ה היה ה' בקרבי דלא זזה שכינה מישראל בשנחות וימים טובים ואפילו בזמן שאין עושין רלונו ש"מ. וע"ז אמר היש מלאכות כמלאכות דחילו במפלתן של רשעים הינו כמות ואילו במפלתו עשה אותו כיום מועד :

ובזה יובן מאמר רז"ל במדרש איכה וז"ל קרא עלי מועד אמר להם הקב"ה לישראל כפויי עובה בני כפויי עובה אני אמרתי למועכס שולחתי בבלה ואחס אומרים קרא עלי מועד ע"כ. ומאמר זה חומר דרשוני דמה ענין זה לזה. גם יש לדקדק בחאר זה שקראם כפויי עובה דמה עניינו לכאן. אמנם על פי האמור יבא לכלל יקוב ונקדים דכנה המפרשים וז"ל תירלו לקושת הריע"ז"ל המזכר דאף יתכן דבשעה שנכנסו עכו"ם להיכל ימלאו הכרובים פניהם איש אל אחיו ואמרו בנעשה להם נה לעובה והוא ע"פ מ"ש רבנמינו ז"ל שהקב"ה מלעשר בצרתן של ישראל דכתיב בכל צרתם לו לר ומעט זה כל מקום שגלו שכינה עמהם לומר שגם הוא מלעשר בצרתם. והנה באותה שעה שנכנסו עכו"ם להיכל שהיתה שעת חירוס כדי שלא יעלה על דעתו כי מלאך הוא את ישראל וציון געלה נפשו וכשהיא דלמדין בפרק חלק שאמרו ישראל עבד שמכרו רבו ואשה שנחרשה מבעלה כלום יש לזה על זה כלום וכדי לבעל סתרא זו הפסדה רלה הקב"ה להורות לנו דאבתי חביבותיה גבן והשרה שכינתו בינינו להורות שהוא מלעשר בצרותינו. ועיין בשמות רבה סדר פקודי פ' נ"ח סי' ג' וסדרה דהשרה שכינתו יתנך הוא הוראה לעבו"ם שהקב"ה מחל לישראל עונם ואמריין במדרש חס עונך בתי ציון אותו היום נעלו ישראל איפוכא גדולה על עונותיהם. ואפשר שכדי שידעו העכו"ם שהקב"ה נהרלה להם הולך להרחות לעכו"ם שהשכינה עמו ודוק. ואמריין בגמרא כל מקום שגלו ישראל שכינה עמהם גלו למאריה שכינה עמהם שנאמר אבני הרד עמך גלו לבל שכינה עמהם שנאמר למועכס שולחתי בבלה ועל זה השרה הקב"ה עם ישראל וקראם כפויי עובה לפי שאני במה ברציתי להרחות לעכו"ם שאף באותה שעה שנכנסו להיכל היתה שכינתו ביניכם לומר שאני מלעשר בצרתכם ואיני זו מלחצב אחכם ואחס אומרים קרא עלי מועד כאלו אני שמח בצרתכם וח"ו אין הדבר כן אלא להרחות לבני האדם שאני משתחף בכל צרתכם ואף גם זאת בשוחם בצרף חביבהם לא מאכתיים :

הן עשה הכה מקום אחי חלכה ואשובה למאזר הנלב פחה השער. ויש לתמוה דמה פשעם של ריעים הללו שקראם בוגדים והלא מוכרחים היו לקיים גזרת מלך ומה גם שהיה בשוטה חמורה ואם לא היו מקיימים גזרתו הוה מחי להו שחין פולסי דמורא. אמנם על פי הקדמתנו בדרוש זה אחי שפיר שהעומת ישראל עם הריעים הוא עם כיום הפסוק דכתיב היו לה לאויבים. והנה מלינו לר"ל שדרשו היתה כאלמנה ולא אלמנה ממש וכן